

dicitur» *Salvaterra* (RLR l.c., i Font Rius, *C.d.p.* 286; que dona altres notícies de la Rocha de ~ i cònsols a les pp.632, 629, 631 . 1234 i 1235: *Opido* (*InuLC* i *Géo. Hist.* 63). 1286: «ecclesia de *Opulo*» (en *Gallia Chri.* vi, 17).

Més documents des del S. XVI: 1306: «la devesa que es termenada --- del Rove d'*Opol* pujan per ---» (Alart RLR VII, 49). 1246: *Opedo*, *Oped*. 1313: lo render de ~ RLR l.c. i XXIX 65, 66). 1316: *Opeu*, 1317 «castellan d'*Opeu*; 1318 *Opou*; 1323 castell de *Opou* --- la vila vela d'*Opou* (RLR XII, 124, XXX). 1275 (XXI 63, XXXII, 148). 1317: questio enfre homes de *Opou* e-l S. Prior (*InuLC*, s.v. *enfne*). 1354: *Opol* (Alart, *Do.Ge.Hist.*, 28) 1359: *castell d'Opol* (*CoDoACA* XII, 116). 1396: castell e loch de *Salvaterra* e de *Opol* (*CoDoACA* XII, 161). S.XVI: Par. Sti. Laurentii villae de *Opoul* (B.N.P. 133, 66).

Ponsich fora de confirmar *Oped* de 1110, no hi afegeix res, llevat d'alguna dada que reconeix incerta.

ETIM. II. ÖPPIDUM 'poble fortificat', que amb evolució normal *Ópez*, es convertí en *Opol* assimilant la vocal i consonificant la -y, com és usual; variants testificades en diverses mencions antigues. És possible que en aquest mot la assimilació vingués ja de molt antic, perquè es llegeix *oppodum* en una inscripció en vers trobada a Pax Julia (Lusitania), i en alguna altra inscr. del C.I.L., vl.1.

Alguns NLL menors dins el terme. 1260: l'afr. amb Vingrau passava pel *trauc del Vedat Crest Savinan*, fins te. de *Junegals*, *Caunam Bremundi*, Clap de *Matamala*, airassa de *Monte-Peyro* (Alart, *Priv.* 23 n.l.); en l'enq., confirmo les tres últimes (*Còrrec Bremon*, Serrat de *matāmālā* i *mumpāñrū*, però *Crestó de la Galera*. També Serrat *nāl* o *naut* o *Tres Creus*, en trifini amb *Fulha* i *Perillós*, *Cortal de Munbrós*, i *Les Arques* o *Coll de les ~*). No he pogut aclarir si a Fulhà es parla cat. o occità. En v, 269, assenyalen, com cabanes d'aquest terme, Plans dels *Alladers* (jo hi anoto *āz ādērn̄s*), *Aigue Mixal*, *Bergerie Banet*, però el meu inf. nega «*combe du Beau Seigneur*».

L'Oqueria V. Alqueria Oques, *Cala d'~*, V. ape. a *Oquí*

OQUÍ, ONQUINO

Dos llocs del Migjorn valencià, de forma bastant semblant, i no gaire llunyans un de l'altre, que voldríem creure relacionats i explicar juntament. La *Foia d'Onquino* és a la Vall d'Ebo (xxxiv, 143.12); La partida *Oquí* és en el te. de Pedreguer (poble uns 15 k. a l'E. d'aquell, i uns 6 al SO. de Dènia). La zona en què es troben induria molt a cercar-los un

origen aràbic; però sobretot la term. -ino (de l'arcaica vall d'Ebo) fa pensar en el mossàrab, i l'estructura de tots dos en general, es presta poc a derivar-ho de l'àrab. Si hi ha comunitat d'origen, hauria de ser suposat que en *Onquino* hi degué sorgir una -n- secundària per propagació de la nasalitat final, propagació no tan fàcil en la forma *Oquí*, tant si mai hi hagué -n final, com si aquesta la hi haguessin eliminat en catalanitzar-ho.

Per la banda romànica res fàcil ni transparent. No serà derivat de *oca*, que segons fonètica mossàrab tindria *Au-*. Més aviat del ll. EQUINUS 'cavallí' 'pertanyent a egües o cavalls' (Varró, Ciceró, Plini), no gaire propagat al romànic només oc. ant. *eguin* «de jument» (PDPF), mall. *eguí*, *eguína* 'egua jove' (*eguinat* 'renillar', no en sembla derivat sinó degut a encreuament de *abinar* amb *egua* (DECat. III, 230a26). Caldria suposar una evolució com la del mall. *oguer* 'eguasser', amb *eky* > *euk*->*ok-*. Però no convenç gaire tal repetició en un ambient tan diferent del mallorquí recent com el pre-català de la zona de Dènia.

Ben mirat, potser tanmateix aràbic, encara que sigui d'una arrel força singular i poc coneguda; registrada, però, pel nostre *RMa.* 'ukkān «pinguedo» (*RMa.*, 145) i *mu'akkān* «pinguis» (*RMa.*, 141a). Dozy hi afegeix *ʿukna* «colchicum autumnale» a Egipte, segons Aben Al-Baitar. nom aràbic que no lliga amb la vocal -í o -ino dels nostres NLL; però *RMa.*, en la 2a. part hi afegeix un plural *ʿakakīn* (523), que ja s'hi acostava força. I Dozy explica detalladament (*Suppl.* II, 157b) que una forma com aquesta la usà Ib-Khaldun en els seus *Prolegomena* un text on es llegeix *al-ʿakakīn*, en la frase que ell i M. De Slane tradueixen «au-dessous de ses gros seins est une taille si mince qu'elle devient invisible quand vous voulez la saisir»: doncs «*pinguedines*» = 'mamelletes grosses'.

Sembla doncs que podríem postular una pron. 'okākīn amb la u de 'ukkān estesa a la forma del plural: i que això es pogué contraure en el nostre *oquín*, catalanitzant-lo en *Oquí* o mossarabitzant-lo en *(Xn)quino*, amb un significat com 'terres grasses' (o potser Colchicum autumnale?). Essent una *Foia* ja va bé com lloc de terres fertils, molles, grasses.

No crec que s'hi pugui enllaçar el nom de la Punta de la *Cala d'Oques*, a la costa entre Tortsà i Cp.Tarr. (a l'O. de l'Hospitalet del'Infant, anotat *k.d'okæ* Casac. 1923 dels pescadors de Cambrils); manquen detalls però és possible que en un barranc que desaigüi a aquesta cala els habitants vagin criar oques.

Or V. *Riu d'Or*, en l'article Santpedor *Ora*, *Vall d'~*, veg. V. *Òdera*